

BWA

29.05–05.07.2026

W zwierciadle

Agnieszka Sejud

wystawa o polskiej
wspólnocie ballroomu

kuratorka:
Amy N. Muhoro

Artystka:

Agnieszka Sejud

**Gościnnie osoby
artystyczne:**

Lila Dziedzic

Karolina Jeż

Njoroge Muthoni

**Gościnnie osoby
projektanckie:**

Tomek Dutka

(Luka Hot Couture)

Lila Dziedzic

Kamila Revlon Design

Mikołaj Thiel

Kuratorka wystawy:

Amy N. Muhoro

Kuratorka galerii

Studio BWA Wrocław:

Joanna Stembalska

Identyfikacja wizualna:

Karolina Ciebiada

Produkcja:

Natalia Budzińska

Monika Muszyńska

Sara Szczegół

Realizacja:

Daria Chraścina

Jakub Jakubowicz

Tomasz Koczoń

Daniel Mroczyński

Koordinacja

dostępności:

Magdalena Weber

Promocja:

Agata Kalinowska

Berenika Nikodemaska

Jagoda Olczyk

Żaneta Wańczyk

Opieka redakcyjna:

Joanna Osiewicz-Lorenzutti
(nadzór, tłumaczenie EN)

Małgorzata Poździk
(redakcja PL)

Patrycja Pączek
(korekta PL)

Stefan Lorenzutti
(tłumaczenie EN)

Andrij Saweneć
(tłumaczenia UA)

Partnerzy wystawy:

INTERSECTION
PHOTO
FESTIVAL

Matronat medialny:

replika

Patroni medialni:

TVP | info_

fermat

MINT

**K
MAG**

**Dyrektorka programowa
BWA Wrocław:**

Katarzyna Roj

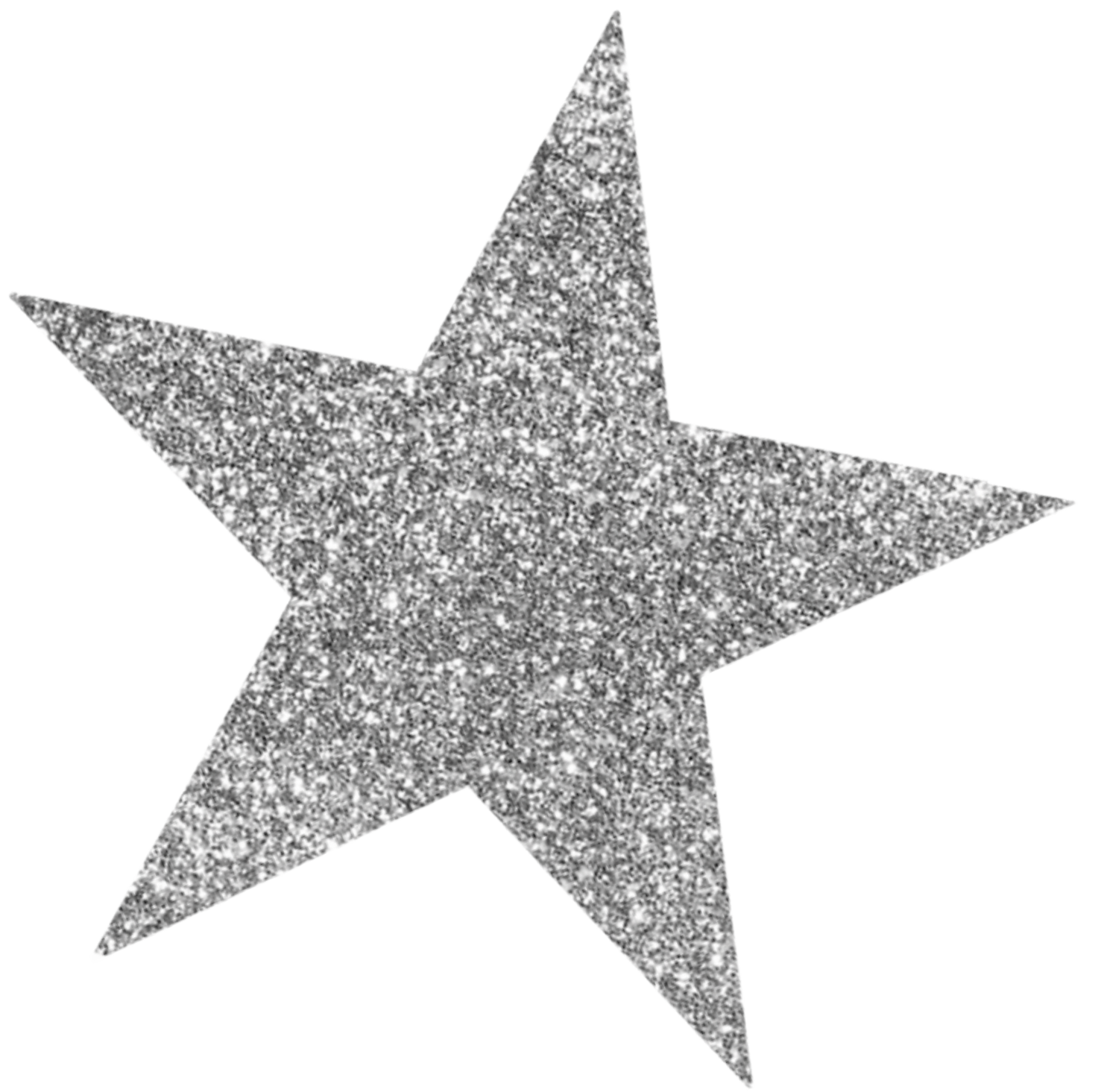
Dyrektor BWA Wrocław:

Maciej Bujko

Organizator:

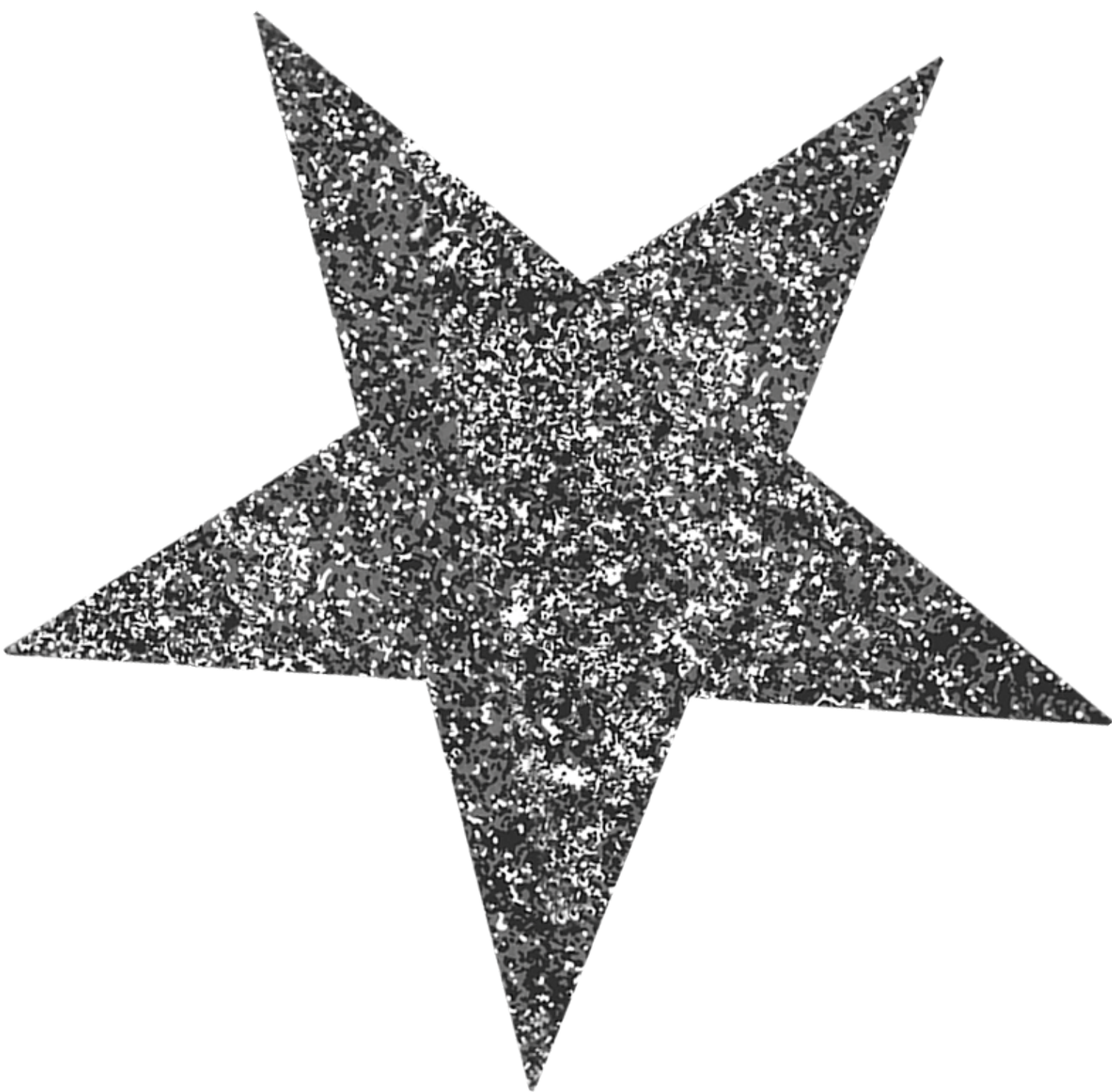
BWA Wrocław Galerie
Sztuki Współczesnej

*W*zwierciadle

Agnieszka Sejud

„Idziesz na bal, zdobywasz nagrodę i nagle wszyscy chcą cię poznać. Jakbyś przeszedł na drugą stronę lustra do Krainy Czarów. Trafiasz tam i czujesz, że... znalazłeś się we właściwym miejscu. [...] W prawdziwym świecie tak nie jest. A wiesz, tak powinno być w prawdziwym świecie”.

– Wypowiedzi uczestników bali z filmu *Paryż płonie* w reż. Jennie Livingston (1990)

Eląkowite zanurzenie się w tym, co ekstrawaganckie, to nie tylko eskapizm, lecz także inny sposób postrzegania rzeczywistości. To stanowcze stwierdzenie, że – jak sugeruje José Esteban Muñoz – utopię można dostrzec w tym, co performatywne, w nadmiarze, i w tym, co dopiero ma nadejść. Fantazja i przepych stają się narzędziami, które pozwalają przećwiczyć inne światy jeszcze przed ich powstaniem. Sztuczne złoto, aksamit i plastikowe tiary nie oznaczają fałszu, lecz alternatywne możliwości. Społeczeństwa od dawna wykorzystują spektakl, rytuały i ozdoby, by wyobrazić sobie odmienny porządek – potencjał, o którym zbyt często zapominamy. W społecznościach ów przepych pomaga wspólnie budować życie. Tęsknota przechodzi w działanie. Kulturowe symbole są przetwarzane poprzez ciało, kształtując tożsamość dążącą do wiarygodnej przyszłości.

Istotą powieści *Po drugiej stronie lustra* Lewisa Carrolla (1871) jest moment, w którym Alicja przechodzi przez srebrzyste zwierciadło do świata na szachownicy, w nim zaś tożsamość nie jest stała, lecz odgrywa się ją poprzez dokładnie zaplanowane działania. W tym odwróconym świecie zmieniających się zasad bohaterka wyrusza w subwersyjną, formacyjną podróż, w której impulsem do samopoznania jest właśnie fantazja. Od pionka do królowej – Alicja przemierza świat, w którym znaczenie nieustająco się nadpisuje.

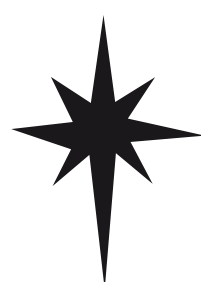
Pasuje to do teorii performatywności autorstwa Judith Butler: tożsamości jako stałej wytwarzanej przez powtarzalne, kontrolowane działania. W Lesie, w którym rzeczy nie mają nazw, Alicja przez chwilę doświadcza całkowitej równości, co ujawnia ograniczający charakter społecznych etykiet. Gdy uwidacznia się słabość logiki, władza okazuje się tylko konstruktem. Alicja zyskuje sprawczość i zaczyna zmieniać tę grę, wykorzystując fantazję do tworzenia nowej rzeczywistości.

W 1967 roku podczas Miss All-America Camp Beauty Pageant, konkursu drag organizowanego w Harlemie, Crystal LaBeija straciła cierpliwość i otwarcie sprzeciwiła się rasizmowi na scenie zdominowanej przez białych, a potem zeszła z podestu – chwilę tę uchwyciono w filmie dokumentalnym *The Queen*. Ów protest okazał się punktem zwrotnym. W 1968 roku Crystal LaBeija i Lottie LaBeija założyły Royal House of LaBeija, dom dla młodzieży LGBTQIA+ wykluczonej z większości przestrzeni. W 1972 roku odbył się pierwszy Bał Domu LaBeija, w którym zamiast rywalizacji najważniejsze były kategorie celebrujące performans, tożsamość i styl, co stworzyło podwaliny dla kultury ballroomu.

W Polsce ballroom pojawił się około roku 2012 i nadal rozwija się równolegle do głównego nurtu kultury queer.

Najpierw we Wrocławiu, a potem w Warszawie i Krakowie – miastach ukształtowanych przez palimpsestową historię zmian, od rozbiorów po okres komunizmu i zmianę ustroju po 1989 roku. Obecnie polska scena ballroomu wykorzystuje modę, dźwięk i ruch, tworząc kategorie samookreślenia, uznania i przynależności. Fantazja pełni tu funkcję infrastruktury, nie zaś dekoracji. Performans staje się krytyką dominujących norm płciowych i społecznych oraz projektem alternatywnej przyszłości.

*Tytuł *W zwierciadle* nawiązuje do wyobraźni odbitego świata z powieści Lewisa Carrolla. Na wystawie prezentowane są prace wideo, fotografie i obiekty tworzące spójną narrację o kulturze ballroomu jako wywodzącej się z Harlemu i reinterpretowanej w polskim kontekście. Możemy tu obejrzeć jej materialne ślady i dokumentację życia wspólnoty, kostiumy, domy i zbiorową pamięć, ukazujące ballroom jako jednocześnie miejsce schronienia i oporu, podtrzymywane dzięki tradycji ustnej opowieści, wzajemności i budowaniu wspólnoty.*

Agnieszka Sejud

1. *Ball #I*, 2026
4. *The Power of Cunt I*, 2026
5. *The Power of Cunt II*, 2026
6. *The Power of Cunt III*, 2026
7. *Głosy społeczności*, 2026

W książce *Siostra outsiderka. Eseje i przemówienia* (1984)¹ Audre Lorde twierdzi, że prawdziwe wyzwolenie jest niemożliwe w izolacji. W eseju *Poezja to nie luksus* wspomina o nielinearnej, pradawnej mądrości, która istnieje w tym, co erotyczne, oraz w tym, co ukryte – o głębokim źródle uczuć, starszym niż współczesna kategoryzacja pojęć i odbieranym przez ciało na długo przed tym, zanim da się je wyrazić słowami.

Takie podejście daje silne metafizyczne podstawy wypełniające lukę między naszą obecną rzeczywistością, a potencjalnie istniejącą, wyzwoloną przyszłością. Dla Lorde silne społeczeństwo to nie społeczeństwo jednorodne, ale takie, w którym różnice stają się zasobem twórczym. Bez wspólnoty jako punktu zaczepienia jakiegokolwiek poczucie indywidualnej wolności jest zaledwie kruchym zawieszeniem broni, tymczasowym rozejmem zawartym ze światem. To poszukiwanie zbiorowej wolności Sejud pokazała po raz pierwszy w swojej wcześniejszej pracy *Mimesis*, w której pragnienie cielesnego wyzwolenia i badanie pojęcia płci pojawiły się

¹ 1984; polski przekład Barbara Szelewa, Warszawa: Czarna Owca, 2015

pod postacią biblijnych aniołów – niebiańskich istot pomagających wyobrazić sobie „ja” istniejące poza zasięgiem państwa i spojrzeń społeczeństwa.

W *Ball #1*, cyklu kolaży, które powstały podczas podróży artystki po Polsce w latach 2023–2025, te fantazje ożywają. Choć trwają jedynie przez kilka godzin, zrytualizowana powtarzalność ballroomu wzmacnia poczucie stałości. W centrum nadmuchiwanej kulistej struktury znajdują się femme queens oraz kobiety z doświadczeniem transpłciowości, przede wszystkim osoby niebiałe, które tę kulturę tworzyły i których przywództwo leży u podstaw całego ruchu.

The Power of Cunt poszerza to archiwum wspólnoty, rysując ewolucję polskiej kultury ballroomu. Głosy społeczności prezentują wywiady z członkami polskiej społeczności ballroomowej. Kamila, Bożna, Deri, Marczita, Timmy, Zolietta, Lila i Sinoa opowiadają o kulturze, własnych doświadczeniach i queerowym życiu w Polsce. Sejud tworzy mapę tego społeczno-politycznego krajobrazu, prezentując interseksjonalne zgromadzenie osób z doświadczeniem transpłciowości i tych poruszających się w różnych odcieniach życia niebinarnego, osób BIPOC, osób z doświadczeniem migracji, osób nieheteroseksualnych oraz kobiet. Kostiumy i kategorie stanowią tu ontologiczne punkty zaczepienia. Rejestrowanie mechanizmów działania tej sceny pokazuje świat, w którym „fantazja” staje się jedyną istniejącą rzeczywistością.

Njoroge Muthoni

2. *Jak żyć*, 2024

W perspektywie etnohistorycznej queerowe pokrewieństwo funkcjonuje jako wewnętrznie powiązany system troski podtrzymując życie poza tradycyjnymi i sformalizowanymi ramami państwa. Okupacyjne blizny w Polsce to odbicie strukturalnej marginalizacji Globalnego Południa, ale też odzwierciedlenie strategii przetrwania w Harlemie, w którym prowadzenie trudnej polityki widzialności mogło być zarówno siłą wyzwalającą, jak i przedmiotem ataków ze strony środowisk konserwatywnych.

Jak żyć przyjmuje ten międzykontynentalny puls, stylistycznie czerpiąc z refleksyjnej „filmozofii” sowieckich twórców, takich jak Tarkowski, oraz z surowego socrealizmu kina irańskiego. Dialog wzbogacają współczesne zmiany kulturowe (np. album *Renaissance* Beyoncé), które zainspirowały powszechne odzyskiwanie queerowego dyskursu ballroomowego, ożywienie ruchu w Afryce Wschodniej i skierowały tę undergroundową energię w stronę lepiej zorganizowanego i widocznego ruchu. Njoroge nazywa tę pracę „wizualną, refleksyjną afirmacją [...], wezwaniem do działania, demonstracji dumy i istnienia pomimo, pomimo, pomimo...”.

Praca Njoroge prezentująca czteroletnią podróż artystki przez queerowe podziemie Nairobi koncentruje się na radości jako reakcji na rozpacz. Pokazuje ona działalność wspólnot i społeczności ballroomowych, zbudowanych przez pionierów takich jak Ashton Laurence, Majic Dyke i Andeti, których inauguracyjny Safari Ball otworzył i połączył Nairobi z International House of Ninja – a towarzyszą temu dociekliwe pytania reżysera: „Czym jest dla ciebie radość?” „Kim jesteś?”. A w końcu: „Czego pragniesz?”.

Film zaprasza do otwarcia się na wspólnotę, proponuje wspólną wrażliwość jako podstawę wyobrażonej na nowo, kolektywnej przyszłości.

Karolina Jeż

3. *Istota polskiego ballroomu, 2026*

Tworzenie się kultury i wspólnot ballroomu rozpoczęło się już w latach 20. XX wieku podczas wielkiej migracji queerowych Afroamerykanów, którzy zmieniali charakterystyczne punkty miejskie w miejsca performatywnych bali drag, tworząc w ten sposób rasowo zintegrowaną rzeczywistość, wyraźnie kontrastującą z konserwatywnym i podlegającym segregacji światem zewnętrznym. Ruch ten przeobraził takie lokalizacje jak Savoy Ballroom i Apollo Theater w miejsca, w których fotografowie, pisarze i poeci niemal automatycznie stawali się archiwistami. Ich twórczość uchwyciła istotę postaci pionierskich dla ruchu, takich jak Gladys Bentley – czarna lesbijska performerka drag, która zyskała sławę dzięki intensywnej, przekraczającej normy płciowe tożsamości scenicznej. Ten wzorzec kulturowy cztery dekady później stał się podstawą ballroomu jako zjawiska. Dziś tamte teksty i zdjęcia funkcjonują jako kontrarchiwa prezentujące ulotne taneczne noce w trwałych dokumentach historycznych i celebrujące osoby queerowe jako płynne i autonomiczne.

Ronald Murray, znany również jako Father Ron „Drama”, założyciel Domu Xclusive Lanvin, uważa, że badanie queerowych konstruktów społecznych pokazuje ballroom nie tyle jako rodzaj rywalizacji, ile jako „środowisko, w którym uczysz się być osobą, jaką pozostaniesz przez resztę swojego życia”.

Cykl fotograficzny Jeź nawiązuje do tej filozofii, pokazując jak ta historia rozwija się we współczesnej polskiej kulturze ballroomowej. Widzimy zarejestrowane momenty – intensywne fizycznie występy, ale też ciche chwile przygotowań za kulisami, dumę podczas wręczania nagród, zachwycające detale kostiumów, żywe kolory, odważne pozy. A przede wszystkim widać tu kluczową obecność rodziców Domów w życiu ich podopiecznych.

Lila Dziedzic

8. *ESTRO DIVA*, 2026

Niambi E. Stanley, jedna z najważniejszych postaci dla rozwoju praw oraz kultury osób LGBTQIA+, postrzega tranzycję jako coś znacznie głębszego niż odyseja medyczna. Dla Stanley jest to akt istotnie kształcący – mistrzowski kurs samokreacji, w której osoba transpłciowa odzyskuje twórczą głębię swoich światów wewnętrznych.

W projekcie *ESTRO DIVA* Lila Dziedzic za pośrednictwem własnego ciała, od którego kiedyś czuła się oddzielona, analizuje różne odcienie intymności oraz pojęcie granic. Jako osoba jednocześnie obserwująca i budująca ten proces, pokazuje zabieg chirurgiczny jako metafizyczny powrót do domu, osiągnięty dzięki wytrzymałości fizycznej.

To znaczące odejście od mesjanistycznych narracji redukujących istnienie osób trans do performansu czy spektaklu. Dziedzic dokumentuje okres swojej rekonwalescencji i zmusza widza do zmierzenia się z jej przejmująco bezbronnymi pytaniami: Czy jestem teraz seksowna? Czy wystarczająco „kobieca”? Czy tobie również się podobam? Podczas gdy wystawa jako całość to celebrowanie pełnego ruchu i blasku kultury ballroomu – społeczności uznanej przez Dziedzic za fundamentalne schronienie, w którym jej dążenie do samookreślenia było wspierane i mogło się urzeczywistnić – ta praca wprowadza jakże potrzebną introspektywną dwoistość.

9. *Runway*, 2026

Runway prezentuje kostiumy wykonane na bale w Polsce przez osoby projektanckie: Kamilę, Lilę, Tomka i Mikołaja. Wybieg wychodzi prosto z szafy, która jest symbolicznym obiektem w queerowym życiu, miejscem ukrycia, ale również transgresji, stanowiąc portal do świata fantazji.

- a. Tomasz Dutka (Luka Hot Couture)**
różowa suknia balowa zaprojektowana dla Ali Urwał na *Chamber of Secrets Ball* organizowany przez Legendary Angélique Mimi Prodigy, Berlin 2019
- b. Tomasz Dutka (Luka Hot Couture)**
biała suknia wieczorowa zaprojektowana na *Future Ball III* organizowany przez Trailblazer Madlen Revlon oraz Trailblazer Kamilla Revlon, Warszawa 2025
- c. Lila Dziedzic (House of Slay)**
Babuszka *Mismatched Madness Kiki Ball* organizowany przez Timmy oraz Capriolaola, Wrocław 2024
- d. Lila Dziedzic (House of Slay)**
zestaw *Love Is the Message* zaprojektowany na *Y2K Practice Ball* organizowany przez Father Jake Femina oraz Mother Fatale Femina,

e. Kamila Revlon Design

złoty szkielet zaprojektowany na *The Halloween Party Ball III* organizowany przez Legendary Father Vini Revlon (House of Revlon) oraz Icon Mother Jack Mizrahi (House of Gorgeous Gucci), Paryż 2024

f. Kamila Revlon Design

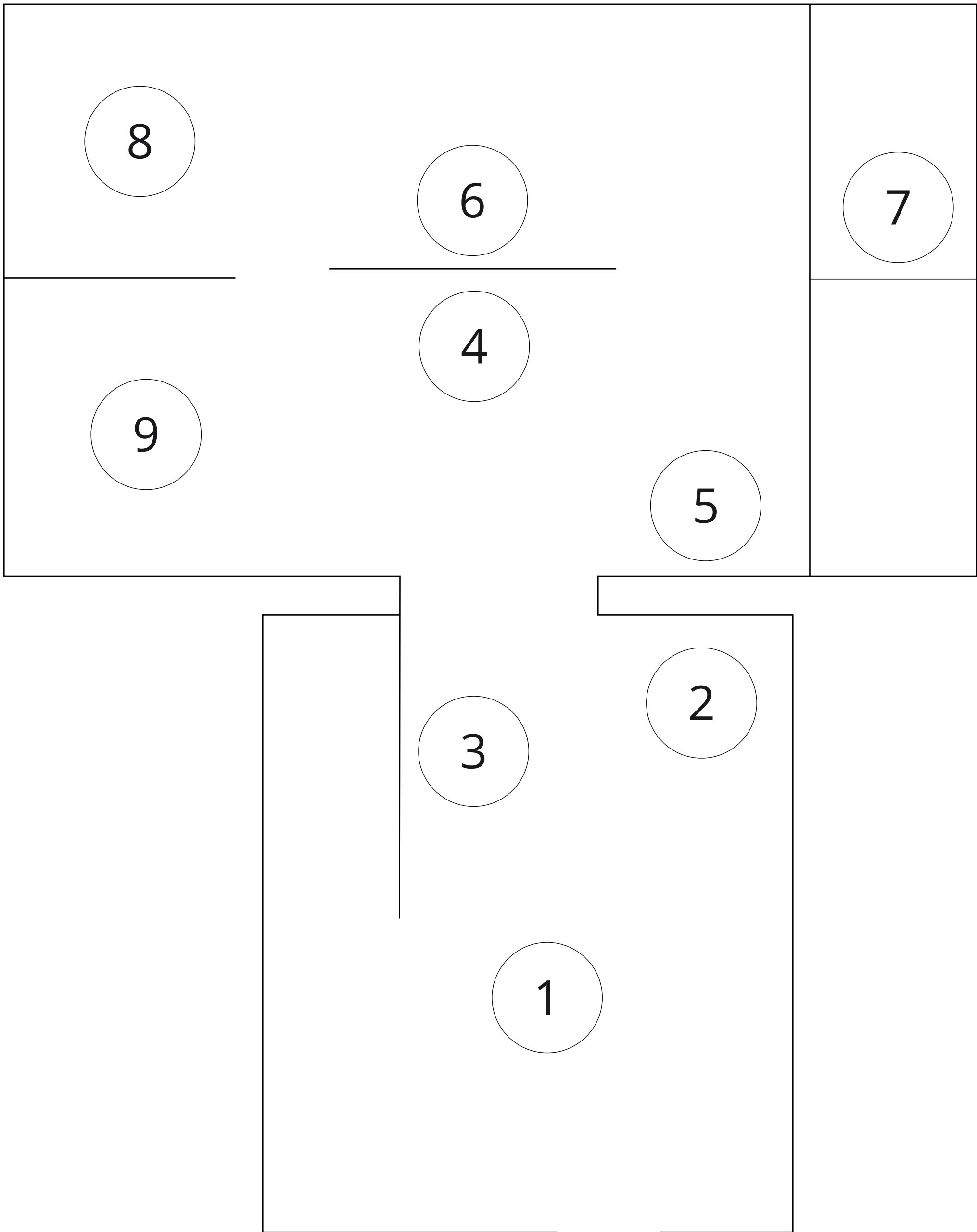
strój w kratę zaprojektowany na *The Mean Girls Kiki Ball III* organizowany przez Polish Princess Checky Versace oraz Princess Jala Louboutin, Katowice 2025

g. Mikołaj Thiel (Anthurium)

strój anturium zaprojektowany na *Future Ball II* organizowany przez Trailblazer Madlen Revlon oraz Trailblazer Kamilla Revlon, Warszawa 2024

h. Mikołaj Thiel (Anthurium)

strój Panthera Schiaparelliesque zaprojektowany na *Mismatched Madness Kiki Ball* organizowany przez Timmy oraz Capriolaola, Wrocław 2024

1	Agnieszka Sejud <i>Ball #1, 2026</i>	6	Agnieszka Sejud <i>The Power of Cunt III, 2026</i>
2	Njoroge Muthoni <i>Jak żyć, 2024</i>	7	Agnieszka Sejud <i>Głosy społeczności, 2026</i>
3	Karolina Jeż <i>Istota polskiego ballroomu, 2026</i>	8	Lila Dziedzic <i>ESTRO DIVA, 2024</i>
4	Agnieszka Sejud <i>The Power of Cunt I, 2026</i>	9	<i>Runway, 2026</i>
5	Agnieszka Sejud <i>The Power of Cunt II, 2026</i>		